

Тема

"Державний лад.

Форми правління.

Форми державного устрою.

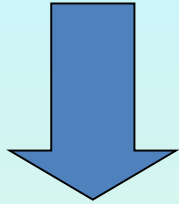
Політичні режими.

Державний лад — це територіальна організація державної влади, поділ її на певні складові частини з метою найкращого управління суспільством, це взаємозв'язок окремих складових частин держави між собою і її спільними вищими (центральними) державними органами.

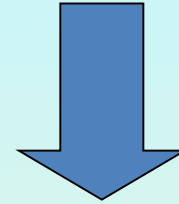


За державним устроєм

всі держави поділяють на прості і складні.



Прості



Складні



Проста

Унітарна держава

Проста унітарна держава — це така держава, складові частини якої не мають власного суверенітету і не можуть бути суб'єктами політичних міжнародних відносин. Наприклад, республіки Біларусь, Польща, Болгарія. Є прості унітарні держави, які мають автономні утворення. До таких держав відносяться. Україні, Іспанія, Італія, Португалія.

Федерація

- **Федерація — це постійний союз окремих суверенних держав, які утворили єдину державу на добровільній основі і передали певну частину свого суверенітету (прав) центральним федеральним органам. Федерації можуть бути різні: централізовані, відносно централізовані, децентралізовані.**
- **До федерацій відносяться США, Російська Федерація, ФРН. До останнього часу в світі існувало 18 федерацій, три з них розпались: СРСР, Чехословаччина, Югославія.**

Складні держави

Складні держави — це такі держави, які об'єднались (утворились) з окремих державних утворень, що мали всі ознаки держави, в тому числі і суверенітет, але певну частину своїх суверенних прав, як правило, добровільно передали вищим центральним органам союзної держави. Це, по суті, постійний чи тимчасовий союз суверенних держав. До складних держав належать федерація, конфедерація і імперія.



Конфедерація

- *Конфедерація* — це такий союз держав, які добровільно об'єднались для досягнення певних спільних цілей в політичній, економічній і військових сферах. Суб'єкти конфедерації зберігають усі свої суверенні права держави. Вони не мають спільної території, конституції і єдиного законодавства, громадянства. Правовою основою конфедерації є союзний договір. Конфедерація не має єдиної податкової системи і бюджету і існує на внески її суб'єктів. Центральні конфедеративні органи приймають рішення за згодою всіх її суб'єктів. Конфедерація — це, як правило, тимчасовий союз держав. Згодом вона переростає в федерацію або розпадається на унітарні держави. Історія знає мало таких державних утворень: США в 1776—1786 рр.; колишній СРСР з 1917 по 1922 рр., до об'єднання в СРСР.

-

Імперія

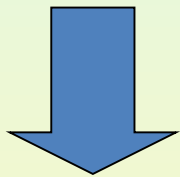
Імперія — це така складна і велика держава, яка об'єднує інші держави або народи в результаті завоювань, колонізації та інших форм експансії. Імперія тримається на насильстві, на державному примусі. Коли зникає примус, імперія розпадається. Наприклад, Римська імперія, імперія Олександра Македонського, Російська імперія.

Форма державного правління

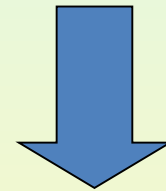
Форма державного правління — це організація вищих органів державної влади, характер і принципи їх взаємодії з іншими органами держави, з політичними партіями, класами і соціальними групами.

За формою правління

всі держави поділяють на дві великі групи:



Монархія



Республіка

Монархія

Монархія — це така форма правління, при якій повноваження верховної влади належать одній особі: королю, царю, султану, шаху, імператору і т.п. При такій формі правління вся вища законодавча, виконавча і судова влада належать монарху. Влада монарха передається, як правило, у спадщину.

Іноді монарх може обиратися. За свою державну діяльність монарх ні перед ким не звітується і не несе юридичної відповідальності. Як правило, такі монархи несуть відповідальність тільки перед Богом. Всі монархії поділяються на: абсолютні, обмежені, дуалістичні, теократичні, станово-представницькі. При абсолютній монархії влада монарха не обмежена і має всі характерні риси, які викладені у визначенні. Такі монархії були найбільш розповсюджені в епоху рабовласництва і феодалізму. Сьогодні їх залишилось дуже мало, зокрема в Марокко, Арабських Еміратах, Кувейті та ін.

Дуалістична монархія і Теократична монархія

Дуалістична монархія — це така форма правління, коли монарх — глава держави сам формує уряд і призначає прем'єр-міністра. В такій монархії діє два вищих державних органи — монарх і уряд на чолі з прем'єр-міністром. В ній можуть існувати і інші вищі державні органи, зокрема судові.

Теократична монархія — це така форма правління, коли абсолютна влада релігійного лідера зливається з державною владою. Релігійний лідер є одночасно і главою держави. Наприклад, Ватикан, Тибет.

Станово-представницька монархія характеризується тим, що поряд з монархом — главою держави існує який-небудь дорадчий представницький орган певних класів або всього населення. До таких держав можна віднести Росію до 1917 р., Польщу в XVII—XVIII століттях.

Республіка

Республіка — це така форма правління, при якій повноваження вищих державних органів здійснюють представницькі виборні органи. Республіки не мають монарха. В республіці вищі представницькі органи і їх вищі посадові особи обираються на певний строк. Вони періодично змінюються, переобираються. За свою діяльність вони звітують перед народом і несуть юридичну відповідальність (конституційну, кримінальну, цивільну, адміністративну і дисциплінарну).

Республіки як форми правління почали інтенсивно виникати після буржуазних революцій в XVI—XVII століттях і є домінуючою формою правління в сучасний період. Нині всі республіки поділяються на три види: президентська республіка, напівпрезидентська (або змішана), парламентська.

Їх назви в певній мірі умовні, разом й тим кожна з них має свою специфіку. Існували та існують і інші види республік: Радянська республіка, Народно-демократична республіка, республіка Паризька Комуна, ісламські республіки і інші.

Президентська республіка

різновид республіканської форми правління. Іноді називається дуалістичною республікою. Гол. риса Президентської республіки — у ній виконавча влада, її формування, становище, діяльність та відповідальність чітко відмежовані від законодавчої влади, а взаємовідносини між цими органами влади ґрунтуються на системі взаємних стримувань і противаг.



Напівпрезидентська або змішана

Напівпрезидентська або змішана — це така республіка, коли президент — глава держави обирається народом, так як і парламент. В такій республіці уряд обирається (призначається) парламентом за рекомендацією президента. Уряд підзвітний одночасно президенту і парламенту. Президент не очолює уряд і не несе юридичної відповідальності за його діяльність. Наприклад, Франція, Фінляндія, Україна, Російська Федерація.

Парламентська республіка характеризується центральним становищем парламенту (законодавча влада), який обирає главу держави — президента і уряд — виконавчу владу. Вони підзвітні парламенту. Іноді президент не обирається, і главою держави стає прем'єр-міністр. Наприклад, Італія, ФРН.

Політичний режим

Політичний режим - сукупність засобів і методів, що визначають спосіб здійснення влади, що склалися стосовно державної влади та суспільства і які відображають становище прав та свобод громадян, відносин владних структур до правових основ діяльності, державних форм та ідеологій, соціальних і класових взаємовідносин, становище політичної культури. Французький політолог Моріс Дю-верже дає змістовну формулу політичного режиму як «певного поєднання системи політичних партій, способу голосування, одного або декількох типів прийняття рішень, однієї або декількох структур груп тиску». Нині ж визнано визначення політичного режиму проф. Жан-Луї Кермонна, який розумів під політичним режимом сукупність елементів ідеологічного інституційного і соціологічного порядку, що сприяють формуванню політичної влади певної країни на певний період. Політичний режим - це порядок взаємовідносин громадянського суспільства і політичної влади. Політичний режим - система конституційних (законних) порядків і конкретне втілення політичної системи та політичної організації суспільства.

Дякую за увагу!